

Svar på skriftligt spørgsmål om att bedöma införande av säkerhetsförvaring

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 153/2020 rd undertecknat av riksdagsledamot Timo Heinonen /saml m.fl.:

Har regeringen för avsikt att bedöma möjligheterna att isolera och placera särskilt farliga fångar i säkerhetsförvaring?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

I regeringsprogrammet finns det antecknat att förutsättningarna för frigivning av de farligaste våldsbrottslingarna kommer att bedömas grundligt. I anslutning till det färdigställdes vid justitieministeriet i december en bedömningspromemoria, som även nämns i det skriftliga spørgsmålet, med förslag till åtgärder för att utveckla förfarandet vid frigivning av livstidsfångar. I promemorian har det gjorts en analys av lagstiftningen om frigivning av livstidsfångar och av frigivningsförfarandet för livstidsfångar. Dessutom innehåller promemorian en beskrivning av kraven som de internationella fördragen om mänskliga rättigheterna ställer i förhållande till Finlands lagstiftning samt av livstidsfängelsestraff internationellt och i Norden.

Förutom för livstidsfångar är det nödvändigt att även på en bredare front bedöma frigivningsförfaranden för de farligaste våldsbrottslingarna. En problematisk grupp med tanke på samhällets säkerhet är åtminstone de fångar som bedöms ha en betydande risk för återfall i våldsbrott, men för vilka kriterierna för beslut om psykiatrisk vård oberoende av patientens vilja inte uppfylls i frigivningsskedet. En problematisk grupp är likaså personer som upprepade gånger dömts för allvarliga våldsbrott och som begår ett nytt motsvarande brott snart efter frigivningen. Ofta har sådana personer alkohol- och drogrelaterade eller mentala problem eller svåra personlighetsstörningar. Sådana personer kan uppskattas utgöra endast en liten del av fångarna, men med tanke på säkerheten för andra kan de anses vara en betydande risk för samhällets säkerhet.

Förutom den redan färdigställda bedömningspromemorian finansierar statsrådet två projekt inom ramen för statsrådets gemensamma utrednings- och forskningsverksamhet som berör ämnet. Det första projektet gäller orsakerna till det minskade antalet sinnesundersökningar och denna studie ska bli färdig våren 2021. Det andra forskningsprojektet ligger i startgroparna och handlar om bedömning av farlighet och våldsrisk. Denna studie blir klar hösten 2021. Forskningsprojekten ger värdefull information bland annat om frågor som gäller den psykiska hälsan hos våldsbrottslingar och tillförlitligheten av bedömningar av våldsrisk.

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 153/2020 rd

Temat är viktigt och omfattande. Innan det är möjligt att inleda beredningen av några egentliga ändringsförslag till lagstiftningen måste det göras en tillräckligt noggrann utredning av hur den nuvarande lagstiftningen och frigivningsförfarandena fungerar. Likaså ska målet vara att noga fastställa den grupp av våldsbrottslingar som det är mest ändamålsenligt att rikta särskilda åtgärder på. Dessutom ska det närmare utredas hurudana lagstiftningslösningar för hanteringen av farliga våldsbrottslingar det finns i det straffrättsliga påföljdssystemet och inom den psykiatriska hälso- och sjukvården i de länder som till sina rättssystem är jämförbara med Finland och hur dessa lösningar lämpar sig för vårt system. Detta gäller även den säkerhetsförvaring av återfallsförbrytare som tillämpas i Norge och Danmark.

Vid bedömningen av kriterierna för frigivning av de farligaste våldsbrottslingarna läggs tonvikten på en avvägning av de olika grundläggande rättigheterna. Å ena sidan handlar det om rätten till frihet som tryggas i grundlagen och å andra sidan rätten till liv, personlig integritet och trygghet samt i anslutning till dessa, den offentliga maktens skyldighet att trygga förverkligandet av de grundläggande och mänskliga rättigheterna. Även de internationella förpliktelser och rekommendationer som är bindande för Finland samt de internationella domstolarnas beslutspraxis ska beaktas.

Justitieministeriet har för avsikt att ännu under våren tillsätta en arbetsgrupp som närmare ska begrunda de frågor som lyfts fram ovan. En närmare bedömning av hurudana lagstiftningsåtgärder är motiverade kan göras när arbetsgruppen har avslutat sitt arbete. Förutom ändringar i lagstiftningen ska det säkerställas att förfarandena för frigivning av våldsbrottslingar är fungerande. Sådana förfaranden är i speciellt samarbetet mellan olika myndigheter i det skede fången frigges samt smidig och tillräcklig missbrukarvård och mentalvård så att vården och stödåtgärderna fortsätter även efter frigivningen.

Helsingfors 8.4.2020

Justitieminister Anna-Maja Henriksson